

KIHNU LEHT

VÄLJAANDJA KIHNU VALLAVALITSUS

september 2025 nr 8 (279)

Kooliaasta läks hooga käima

Kevadel saatsin õpilased suveootusele vastu kümne soovitusga. Ma loodan, et nii mõnigi soovitus sai täide viidud. Suvi soosis ka raamatute lugemist, sest vihmaseid päevi oli päris mitu. Õnneks sai ka suvesoojust nautida, kuigi seda rõõmu oli oodatust oluliselt vähem. Ma loodan, et lapsed on puhunud, rõõsad ja rõõmsad, et uue hooga õppeaastat alustada. Soovin teile õppeaastaks rõõmu, tarkust, sõpru ja ikka uusi avastusi, kui just mitte igasse päeva, siis vähemalt üks uus avastus nädalasse.

Õpetajad on end juba koolielu lainele viinud ja mitu nädalat ettevalmistusi teinud. Ühiselt oleme pusinud ka peatselt ilmalvalgust nägeva arengukavaga, mis seab sihid järgmisele viiele aastale. Ühiselt püüdleme eesmärkide täitmisele. Koostöisel õppenõukogul sõnastasime ka selle õppeaasta eesmärgi. Selle õppeaasta tunnuslauseks on — liigume

rõõmsalt ja kasvame roheliselt. Õpetajatele, kes jälle kord on valmis oma teadmisi ja südant jagama, soovin jaksu. Teie töö ja kannatlikkus on hindamatu. Oluline roll on ka vanematel ja kõigil, kes seisavad las-

te kõrval ja annavad neile tii-
vad, millega õppeaasta lenna-
tes mööda saata. Olge toeks ja
alati lastele olemas.

Enne õppeaasta avatuks kuu-
lutamist allkirjastasime pidu-
likult Koolirahu lepingu, mil-

les ühiselt leppisime kokku, et
märkame, kuulame ja tunnus-
tame üksteist; hoiame kokku
ja aitame üksteist; oleme kaa-
satud kooliellu ja teeme koos-
tööd; väärtustame õppimist ja
õpetamist; toetame vaimset ja
füüsilist tervist; loome ja hoiame
turvalist koolikeskkonda.

Lepingu allkirjastasid kooli-
juht, õppenõukogu esindaja
ning õpilasesinduse president.

14 000 esimesse klassi astuva
lapse seast said esimese aabit-
sa ka meie kaks esimese klas-
si õpilast: **Uiõ-Kuraga Roosi**
ning **Pihlamäe Karena** (*pil-
dil*). Teid ootab ees põnev aas-
ta. Ma olen kindel, et igas teie
päevas on küll midagi uut.
Soovin teile rõõmu ja palju
teadmisi.

Kooliaastat alustas Kihnu
Koolis 27 õpilast, Merepere-
laste liitühmas 14 mudilast,
9 õpetajat koolis, kaks õpetaja-
t lasteaias, kaks abiõpetajat,
eripedagoog, perenaine, kokk
ja koolijuht.

Head kooliaastat kõigile!

Õie Merimaa, Kihnu Kooli direktor

Kohaliku omavalitsuse valimised 2025 Kihnus

Kihnus kandideerib üheksale volikogu liikme kohale sel korral kaks erakonda, kaks valimisliitu ja üksikkandidaat – kokku 32 liiget. Selline hulk erinevaid ühendusi kohalikel valimistel Kihnus on erakordne.

Nimelt on statistiliselt alates 1993. aastast (st praegused on kümnendad kohalike omavalitsuste volikogude valimised) koondnimekiri erakordne kahel põhjusel. Kui eelnevatel valimistel on erakonnad olnud esindatud vaid üliharva (üks erakond kahel erineval aastal), siis seekord on üles seatud lausa kahe erakonna nimekiri. Ning nii palju kandidaate on veel olnud vaid aastatel 2005 (samuti 32) ja 2009 (45 kandidaati, rekordpika koondnimekirja põhjuseks on ühe kandideeriva valimisliidu topelpikk, 24-liikmeline nimekiri). *Allikas: <https://www.valimised.ee/et/toimunud-valimiste-arhiiv>*

Kihnu valimisjaoskonna (valimisjaoskond nr 1) hääletamisruum asub kõigil eelhääletamise päevadel ja valimispäeval **Kihnu Rahvamajas** (Kooli/1, Linaküla) ning korraldab nii kohapeal hääletamist, eelhääletamist kui ka hääletamist väljaspool elukohajärgset valimisringkonda. Valimisjaoskonna telefoni nr on **+372 5888 7213**.

Eelhääletamine ja elektrooniline hääletamine kestab 13.–18. oktoobrini. **Eelhääletamise päevadel (13.–18. oktoober) on jaoskond avatud 12.00–20.00 ja valimispäeval (19. oktoober) 9.00–20.00.** Elektrooniline hääletamine kestab 13.–18. oktoobrini öhtu kella 20-ni.

Valimiskasti saab koju tellida, helistades jaoskonnakomisjoni telefonil **+372 5888 7213**. Kusuures taotluse selleks saab esitada reedel, 17. oktoobril või laupäeval, 18. oktoobril vahemikus kella 12.00–20.00 või valimispäeval, 19. oktoobril kell 9.00–14.00.

Heldy Põlluste, Kihnu valla valimiskomisjoni esimees

Kandidaatide nimekiri Kihnu vallas

Valimisliit Ühtne Kihnu

101 EGON VOHU
102 VEERA LEAS
103 RANDO LEAS
104 DIANA NERLING
105 PIRET UIBU
106 KAISA LAOS
107 ÕIE MERIMAA
108 MEELIKA LEHOLA
109 KÜLLI MADISSOO
110 VIVIKA TAPP

Valimisliit Eläv Kihnu

111 MARE MÄTAS
112 VALLO PALU
113 MARIA MICHELSON
114 JAANUS KOTT
115 REET LAOS
116 RÜNNO SUTT
117 EVE LAOS
118 RAIDO KÖSTER

119 RIINA LILLES

120 RAINO LAINE

121 ANNI MÄTAS

EKRE - Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

122 MEELIS LEHOLA

ISAMAA Erakond

123 INGVAR SAARE
124 PAAL PÕLLUSTE
125 LIIS MÄTAS
126 MAIE AAV
127 KÄTHLIN PALU
128 JANA RUUBEL
129 MARIS VALM
130 SANDER PÜÜA
131 RAINER VESIK

Üsikkandidaadid

132 TEET KOGER

Sinu hääle loeb – min

19. oktoobril valivad inimesed üle Eesti oma esindajad linna- ja vallavolikogudesse, kes otsustavad järgmisel neljal aastal kohaliku elu küsimusi. Valimised toimuvad sel korral 78 vallas ja linnas ning üle riigi valitakse kokku 1684 volikogu liiget.

Suuri muudatusi valija jaoks valimiste korralduses seekord ei ole – **valimispeeri**ood on ikka seitse päeva, kestes **13.–19. oktoobrini**, hääletada saab nii jaoskonnas kui ka elektrooniliselt.

Küll on neil valimistel muutunud valijaskond – kui seni said kohalikel valimistel hääle anda ka kolmandate riikide kodanikud, siis Riigikogu otsusel saavad neil valimistel Eesti kodanike ja siin püsivalt elavate teiste Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike kõrval osaleda veel ainult kodakondsuseta isikud.

See-eest saavad juba kolmandat korda sammud valimiskasti äärde seada ka **16- ja 17-aastased noored**. Õpialisi noori vanuses 16-23 eluaastat on sel korral kokku üle 110 000. See on märkimisväärselt suur hulk eestimaalasi, kelle osalus on oluline, et kujunevad volikogud peegeldaksid ka noorte huvisid. Et vaba aja veetmise võimalused oleksid avaramad, et hoitud oleksid haljasalad, et koolides oleks õpilastele nõustamisvõimalus, et linna- või vallavõimud oleksid avatud uutele mõtetele ja algatustele.

Kohalikel valimistel saab valida erakondade ja valimisliitude kandidaatide ning üksikkandidaatide vahel. Iga valija valib just oma linna või valla volikogu esindajat, kes hakkab otsustama just kohaliku elu küsimuste üle.

Hääletada saab sobivaimas jaoskonnas

Valimisjaoskondi on tänavu 356. Tänu 2021. aastast kasutusel olevale elektroonilisele valijate nimekirjale saab valimisnädala esmaspäevast

neljapäevani hääletada ükskõik millises hääletamisruumis üle Eesti. Näiteks tallinlane hääleta Ruhnu saarel ja Ruhnu saare elanik Tallinnas. Pühapäevaks ehk valimispäevaks jõuab tallinlase hääle Tallinnasse ja ruhnulase hääle Ruhnu, kus need oma õiges ringkonnas koos teiste hääletega kokku loetakse.

Alates reedest saab hääletada kõigis valija elukohajärgse valimisringkonna hääletamisruumides. Eelnevalt tasub siiski üle kontrollida, kas kehtiv isikut tõendav dokument on kaasas, uue eesti.ee rakendusega neil valimistel enda isikut veel tõendada ei saa. Hiljemalt 9. oktoobril saab iga valija kas e-posti või posti teel ka teabele hääletamisruumide ja hääletamisaja teabega.

Kel on aga näiteks haiguse tõttu keeruline valimisjaoskonda kohale minna ja e-hääletada kas ei taha või ei oska, saab **endale valimiskasti koju tellida**. Taotlus selleks tuleb esitada telefonil kohalikele omavalitsusele **reedel, 17. oktoobril või laupäeval, 18. oktoobril vahemikus kella 12–20 või valimispäeval, 19. oktoobril kell 9–14**. Täpsema info leiab samuti valimiste teabelehel.

Valimisnädalal välismaal viibides saab oma häält anda ainult elektrooniliselt, sest kohalikel valimistel välisesindustes ega kirja teel hääletamist ei toimu.

Uuendusena on asutusel ka Smart-ID

Eelhääletamine ja elektrooniline hääletamine kestab 13.–18. oktoobrini. Eelhääletada saab kuue päe-

e kindlasti valima

va jooksul igas vallas ja linnas vähemalt ühes valimisjaoskonnas **kella 12-20**.

Elektrooniline hääletamine kestab esmaspäevast kuni laupäeva õhtu kella 20-ni. E-hääle andmiseks on vaja endiselt arvutit, nutiseadmega e-häält anda ei saa. Küll saab käesolevast aastast enda tuvastamiseks ja hääle kinnitamiseks lisaks ID-kaardile ja mobiil-ID-le kasutada ka Smart-ID rakendust. Enne hääletama asumist tasuks kindlasti kontrollida kas nende sertifikaadid on kehtivad ja uuendada arvuti operatsioonisüsteemi ja viiresetorjet.

Valijarakendus, millega e-hääletada, on kättesaadav veebilehelt valimised.ee, kust see tuleb oma arvutisse laadida. Rakendus on kättesaadav ainult valimised.ee lehelt, uskult mujalt seda kindlasti alla laadida ei tohiks.

E-hääletamise süsteemi aluseks olev lähtekood on avalik. See tähendab, et kõik asjast huvitatud eksperdid saavad süsteemi tugevust isiklikult testida. Igal valimistel toimub enne e-hääletamise algust ka proovihääletus, mille raames veendutakse audiitorite ja vaatlejate osalusel, kas e-hääletamise süsteem toimib korrektselt.

E-hääletamise tulemus ja võtmetegevused on matemaatiliselt kontrollitavad ning neid andmeid kontrollib iga kord sõltumatu audiitor.

E-hääle kohalejõudmises saab oma silmaga veenduda

Ka igal IT-kaugemal kodanikul on võimalus laadida oma nutitelefonile kontrollrakendus, mille abil saab kuni 15 minuti jooksul pärast e-hääle andmist oma silmaga veenduda, kas antud hääle jõudis elektroonilisse valimiskasti kohale.

Valimiste korraldajana kutsub valimisteenistus üles e-hääle kontrollivõimalust igal

juhul kasutama!

Selleks tuleb kas Google Play või App Store'i rakenduste poest „EH kontrollrakendus“ alla laadida või kui see on juba varasematest valimistest seadmes olemas, siis uuendada.

Igal valijal on õigus hääletada ilma surveta ja takistusteta, oma vaba tahte kohaselt.

Rakendusega tuleb skaneerida QR-kood, mis e-hääletamise järel arvuti ekraanile kuvati. Hääle kontrollimine aitab kindlaks teha, et valija arvuti käitub õigesti ja sinna ei ole paigaldatud e-hääletamist häirivad pahavara.

Valija, kes leiab, et ta ei saanud vabalt või salaja hääletada, võib uuesti hääletada. Hääletades uuesti elektrooniliselt, eelmine e-hääle tühistatakse ja kehtima jääb viimasena antud e-hääle.

Valimisnädalal, sh valimispäeval, on võimalik oma e-hääle

tühistada ka jaoskonnas hääletades.

Võimalus e-häält jaoskonnas hääletades ka valimispäeval tühistada on ka põhjuseks, miks e-hääletamise tulemused selguvad valimispäeva hilisõhtul ehk samal ajal kui jaoskonnades hääletamise tulemused ki.

Lihtsalt info ka neist, kes hääletasid jaoskonnas viimasel minutil, peab jõudma valimisteenistusele, et jaoskonnas valijate e-hääled saaksid enne e-hääle kokku lugemist tühistatud. Selliselt on tagatud, et igalt valijalt läheb arvesse ainult üks hääle.

Hääletada peab saama vabalt

Valimiste korraldajatenä soovime ennetada ja varakult märgata, kui levib valeinfo või muu valimiste läbiviimist takistav teave.

Kutsume siinkohal ka kõiki inimesi üles olema valvsad erinevat sorti info levitajate suhtes ja ise sotsiaalmeedias postitusi tehes veenduma, kas jagatav info on tõene.

Silmatud valeinfost on või-

malik sotsiaalmeediakeskonnadele teada anda ning muretekitavatest kuulujuttudest tasuks informeerida politseid. Ka hakkab vahetult enne valimisi kehtima Euroopa Liidu määrus, mis kohustab poliitreklaami märgistama, et valija teaks, kes ja kelle raha eest tal infot esitab.

Panen siinkohal ka kõigile valijatele südamele, et oma ID-kaardi ja PIN-koodide andmine teiste inimeste kätte ei ole lubatud ja kõik telefonikõned, milles teilt isikuandmeid küsitakse ja PIN-koodi sisestada palutakse, tuleks koheselt katkestada ja neist **politseile teada anda**.

Kindlasti tuleb politseid informeerida ka kõikidest hääle ostmise katsetest.

Igal valijal on õigus hääletada ilma surveta ja takistusteta, oma vaba tahte kohaselt.

Valimised on aeg, millal saab oma hääle kuuldavaks teha. Sinu hääle loeb. Kui sa hääletad, siis sa otsustad.

Arne Koitmäe,
Riigi valimisteenistuse juht

"Mio Kihnu, mio iäl!"

Noortevaldkonna debatt kohaliku omavalitsuse volikokku kandideerijatega.

11. oktoobril kell 11.00 Kihnu Rahvamajas
Arutelu juhib: Silvi Murulauk

Kutsume nii Kihnu noori kui ka kõiki teisi kogukonna liikmeid kohtumisel osalema. Kõik huvilised on oodatud kaasa mõtlema ja küsimusi esitama!

Noortefookusega debatile järgneb debatt teemal "Mida teha miljonita?"

Kadidaadid avavad plaane ja mõtteid

Kuna valimised on ukse ees, küsis Kihnu Leht kõikidelt valimisliitudelt, erakondadelt ja üksikkandidaadilt, mis Kihnu põletavamad probleemid on ja kuidas neid lahendada. Kõikidel olid ühtemoodi küsimused ehk siis võrdsed võimalused oma plaanide tutvustamiseks. Üksikkandidaadilt küsisin lisaks, miks ta ostustas üksinda kandideerida. Vastused on avaldatud selles järjekorras, kuidas need lehetoietusse jõudsid.

Valijatel saab igatahes põnev olema, sest kandidaatide amplituud on sel aastal nii mitmekesine ja rikkalik, et igaüks peaks lemmiku leidma küll. Kihnu inimestel on sel aastal olema kõik võimalused, et teha valimisaktiivsuse Eesti rekord üle aastate ja sellega uudisstesse jõuda. Tehke ära!

Tahaksin soovida rahulikku valimiseelset aega, aga see mõjuks vast liialt naiivselt, sest volikokku pürgijatel see ülemäärane rahulik

olla ei saa ega tohigi. Aga ikkagi: avatud meelt ja ausaid mõtteid või nagu ütles Peeter Oja tegelaskuju Kreisiraadio „Rallisõitja“ sketšis: „Oleme ikka sõbrad edasi. Nii ei saa rallit sõita!“

Anu Saare

Küsimused olid sellised:

♦ *Kui võidate valimised, mida tahate Kihnus nelja aasta jooksul kindlasti ära teha? Ehk siis, mis on Kihnu põletavamad probleemid?*

♦ *On teil plaan, kuidas noori ja noori peresid saarel hoida või saarele meelitada? Kuidas neile tegevust ja tööd pakkuda, et nad igapäevaselt Kihnus toimetaksid?*

♦ *Millisena näete Kihnu tulevikku?*

♦ *Kes on teie valimiliidu vallavanema ja volikogu esimehe kandidaat?*

EKRE - Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

Minu eesmärk oleks, et Kihnu saar oma puhta looduse ja toredate inimestega säilitaks identsuse.

Meil on saarel suvel rõõm tervitada mandriinimesi, kes tulevad siia puhkama. Kahjuks on ilmnunud sellega seoses kitsaskohad. Turistid sõidavad autodega randa, tehakse lõket ja telgitakse ja prügi jäetakse randa vedelema. Mina näen, et tuleks taastada saarevahi ametikoht, kes teostaks järelvalvet, et säiliks meie puhas loodus. Puudu on ka ametlikust avatavast supluskohast.

Üks valupunkt on apteegi puudumine, praegune alternatiivlahendus ei sobi. Soovin, et noortel oleks Kihnus rohkem tegevusi ja aastaringseks töökohti.

Vallavanem Egoni plaanid selles osas olid kõige paremad, soovin tema töö jätkamist järgnevatel aastatel.

Rõõm on ka Kihnu vanadele tehtud pingutuste eest.

♦ ♦ ♦

Üksikkandidaat Teet Koger

♦ Kandideerin üksikkandidaadina, sest tahan seista kogukonna huvide eest sõltumatult erakondadest ja valimisliitudest. See annab mulle võimaluse toetada lahendusi, mis on Kihnu jaoks kõige vajalikumad, ilma et peaksin lähtuma partei või valimisliidu sisepoliitilistest kokkulepetest.

Minu eesmärk on tuua volikokku rohkem koostöövalmidust ja kompromisside leidmist.

♦ Soovin koondada kõik volikokku valitud osapooled ühise laua taha, et teha kogukonda arendavaid otsuseid üheskoos.

Käivitada Kihnus otsedemokraatia

pilootprojekt – tähtsate otsuste langetamine rahvahääletuse kaudu, et iga kogukonnaliige saaks kaasa rääkida.

Tugevdada turva- ja kogukonnatunnet – igal inimesel peab olema tunne, et teda märgatakse, kaasatakse ja hoitakse.

Kõige suurem probleem on elanikkonna vähenemine ja vananemine. Selle kõrval on kriitilised aastaringsete töökohtade puudus ning ääremaastumine. Kui me ei tegele töökohtade ja hea elukeskkonna loomisega, muutub Kihnu kiiresti vaid suvesaareks.

♦ Noored jäävad või tulevad tagasi siis, kui siin on hea elukeskkond ja töövõimalused. Ettevõtluskeskonna suurem toetamine aitaks Kihnu tööhoiuvet oluliselt parendada.

Ettevõtluskeskonna toetamisel tuleks toetada nii olemasolevaid kui ka alustavaid ettevõtteid. Liskas peaks eraldi välja töötama programmi ettevõtjatele, kes pakuvad aastaringseid töökohti.

♦ Kihnul on kõik eeldused olla tugev ja jätkusuutlik kultuuri- ja loodusesaar. Hetkel näen Kihnu tulevikku mitte väga positiivselt. Seisame silmitsi vananeva elanikkonnaga, väheneva rahvaarvuga, ääremaastumisega ning järk-järgult suvesaareks muutumisega.

Ühiselt koos töötades ja kompromisse leides saame luua elujõulise ja elava kogukonna, kes ise otsustab oma tuleviku üle.

♦ Soovin teha koostööd kõigi volikogu liikmetega sõltumata erakondlikust kuuluvusest. Kihnu saare areng on olulisem kui poliitilised erimeelsused.

Toetan vallavanema ja volikogu esimehena neid kandidaate kellel on kogemus, selge nägemus ja tahe reaalselt kogukonda heaks töötada.

♦ ♦ ♦

Valimisliit Eläv Kihnu

Meie olulisemad plaanid järgmiseks neljaks aastaks:

Rahvamaja juhataja otsimine lõpeb kohe. Kihnu valla struktuuris hakkab tööle kultuuri- ja kogukonna spetsialist, kes ühendab ja koordineerib kogukonna aktiivi (KOV, ettevõtjad, MTÜ-d, aktiivsed kodanikud) tegevusi. Rahvamaja muutub toimivaks kogukonnakeskuseks.

Arendustegevuste näitena teeme maja funktsionaalsemaks, viime vallavalitsuse kontoriruumid teisele korrusele. Esimesel korrusel tekivad ruumid laste ja täiskasvanute huvitegevuseks. Loomes kõogi kasutamise võimaluse ürituste korraldamiseks.

Sportitegevusteks tuleb välja arenda vana rahvamaja plats.

“Kanal” saab katuse peale ja hoone muutub esimesel võimalusel taas kasutuskõlblikuks. Perspektiivis on see aastaringne noortekeskus, mis arendatakse välja noorte kaasabil.

Sadama turualast saab taas turg, selleks toetame ja soosime ettevõtluse arengut. Lihtsustame turule sisenemist väiketootjatele nii Kihnust kui väljapoolt võimaldades müüki päevatasu alusel. Turukohvik peaks olema avatud kokkulepitud aegadel, lepingud on hooajalised.

Saare toidujulgeolek on meie prioriteet. Kalurite õiguste eest võitleme igal võimalusel, et traditsiooniline elatusala saaks säilida. Iga kutseline kalur saab tasuta kaikhoha. Tagame lauritele ligipääsu. Soosime põllumajanduse ja loomakasvatuse kestlikkust;

Hooldekodu arendustegevus on jätkuvalt meie jaoks olulisel kohal. Taastame kohalike elanike ja saare külaliste tervise huvides apteegi teenused;

Liiklusohutus. Jätkame võimalusel täna-

valgustuse projektiga, ennekõike tuleb valgustada olulisemad ristmikud. Arendame välja taastuenergia toimiva valgustuslahenduse. Koolimaja teelõigule rajame kaks kiirustõket ehk "lamavat politseinikku". Otsime võimalusi rajada kergliiklusteid jalgratturite ja jalakäijate liikluse paremaks korraldamiseks. Selline arendus soosib muuhulgas kohalike elanike liikumisharjumusi.

Laevaliiklus. Kihnlastel peab olema eelisõigus laevale saamiseks. Graafiku korrigeerimine on vajalik, et see sobiks kohalike vajadustega. Ärajäänud reisid tuleb järgi teha.

Vallas peab töötama kommunikatsiooni- ja ettevõtlusspetsialist. Ettevõtluse toetusmeede tuleb taastada.

Kasutusele tuleb võtta kaasav eelarve, mis tähendab kogukonna kaasatust oluliste otsuste tegemisel.

Tagame alus- ja põhihariduse andmise Kihnus. Toetame igati Kihnu keele ja kultuuri õpetamist koolis ning huvihariduse osana.

Turismi arendus. Peamine ressurss rahvusvahelises turismiarenduses on siiani olnud kultuuripärand. Senisest enam tuleks tähelepanu pöörata loodusturismi arendamisele, milleks rajada erineva distantsiga matkarajad. Koostööd tuleks teha RMK-ga puhkekohtade rajamiseks.

Algab Loodushariduskeskuse arendustegevus Kihnu lõunatipus. Selle tegevuse tulemusel paraneb Kihnus tööhoive, avanevad võimalused ettevõtjatele ja tekivad potentsiaalsed täiendavad töökohad tulevikus kasvõi looduhariduse õpetajatele, kui õpilaste arv Kihnu koolis peaks drastiliselt vähenema. Loodushariduskeskuse arendamine on sihitud ehk ongi katse elanikkonna suurendamiseks läbi loodusteadusliku seire- ja kompetentsikeskuse loomise. Pitänaile tuleb keskus, mis töötab loodusmuuseumina, kus on temaatilised näitusesaalid, konverentsikeskus, õppeklassid, restoran. Loodushariduskeskuses asuvad tööle teadlased, kelle juhendatavad tudengid neile järgnevad. Tuuleparkidega seonduvalt võib see töö olla aastaringne, mis tähendab perede ja loodetavasti ka laste lisandumist meie kultuuriruumi.

Kihnul on kaks tulevikuväljavaadet. Üks on intensiivse väljarände jätkumine, nagu käesoleval aastalgi läks 8 last "lõnna kuoli", kuigi vanemate valik oleks võinud olla vabalt Kihnu kool. Lapsevanemad miskipärast eelistavad linnakoole, mitte maailma parimat Kihnu kooli, millest ma isegi kirjutanud olen. Kui see maailma parim kool ikkagi ei püsi konkurentsis,

saab Kihnust õigepea suvilate saar. Ja siis tehakse arenguotsused sellest perspektiivist lähtuvalt.

Juhul kui mingil põhjusel ja piisava lisarahastuse hankimisel, mis loob Kihnu konkurentsieelise, noorte perede arv ja rahvaarv kasvama hakkab, on meil lootust keele ja kultuuri püsimisele. Ühe võimalusena selleks näen mina loodushariduskeskust. Samuti koostöös teiste väikesaartega sündivaid survegrupe, kes saavutavad lisarahastuse noorte tagasi-pöördumise või elama asumise soodustamiseks riiklike programmide toel. Arengueelduseks on ka transpordiühenduste parandamine.

Elävä Kihnu 12 punkti on lähituleviku realistlik vaade, mis peaks muutma Kihnu atraktiivsemaks elukeskkonnaks ennekõike noortele. Noorteta ei saa ju ka vanad saarel olla. Noorte elamuehituseks tuleb koostöös teiste väikesaartega ellu kutsuda fond, mis annab eeliseisu oma kodu rajamiseks või renoveerimiseks väikesaarel. Muuhulgas tuleb selle eesmärgi nimel üle vaadata üldplaneering ja keskkonnakaitsekselised piirangud.

Vallavanema kandidaat on Mare Mätas. Volikogu esimees selgub valimistulemuste põhjal.

Valimisliit Ühtne Kihnu

Plaane seatakse ikka pikemaks ajaperioodiks, aga hea küll - mida me plaanime Kihnus nelja aastaga ära teha? Esimeste asjadena viime lõpuni poolelioleva - Kihnu koolimaja peab saama energiatõhusaks rekonstrueeritud ja Kihnu tervisekeskuse juurdeehitus tuleb valmis ehitada. Mõlema jaoks on toetust saadud.

Väga tähtis on jätkata hariduse andmise toetamist ja seda üheksaklassilises koolis.

Teeme toetavaid tegevusi, et Kihnu tervisekeskusest tervikuna hooldekodu saaks, kuid selle eelduseks peame rajama uue perearstikeskuse ning kiirabi tugipunkti.

Kindlasti peame kaasajastama jäätmejaama, et septiku jäätmeid nõuetekohaselt vastu võtta.

Töötame ka selle nimel, et sadama biopuhasti vastuvõtu võimekust suurendada.

Lisaks töötame selle nimel, et uus üldplaneering kehtestatud saaks.

See on kogukonna kokkulepe, millisena me Kihnul ruumilises plaanis näeme - kuhu elamumaa, kuhu tootmismaa, kuhu maatulundusmaa - ka puurkaevude rajamise küsimus ning tsentraalse vee-

ja kanalisatsioonisüsteemi rajamise küsimus peab selles lahenduse saama, kuna näeme, et iga kinnistu peale puurkaevu rajamine ei ole mõistlik ja suurendab pigem põhjavee reostumise tõenäosust.

Liigume ka selle suunas, et Kihnu sadamas olev tootmismaa muutuks ettevõtjatele atraktiivsemaks. Jällegi teeme nii palju kui suudame ja toetame oma haldustegevustega ettevõtlikkust.

Rajame vanasse karjalauta ehk tehnokeskusesse kogukonna loomakeskuse, kus on tegevusi kõigile.

Võrreldes vana töökojaga ehk "Kanaliiga", mille arendamist 2021. aastal asju läbi mõtlemata alustati, on tehnokeskuses paremad eeldused ühistegevuse toetamiseks. Olemas on köetavad ruumid, veevarustus ning kanalisatsioon. Loodav loomakeskus toetaks täiskasvanute haridust, kooli õppetööd, huviharidust ja noorsootööd. Tegin sarnase teemapüstituse käesoleva aasta veebruaris ja noored on selle mõttega igati päri olnud. Tehnokeskus on hea koht, kus tehnikahuvilised oma sõiduvahendeid remontida saavad - soodustame ka tehnikaringi alustamist. Olemas on kanal, kud plaan on soetada ka tõstuk.

Üks põletavamaid küsimusi on vananev ja kahanev kogukond.

Kui mõelda küsimustele, miks noored tagasi ei tule ja mida peame tegema selleks, et nad tahaksid tagasi tulla, siis ausalt öeldes me ei saa eeldada, et noored Kihnu tagasi tulevad ainult tänu meie tegevustele. Otsuse langetab erinevaid põhjusi kaaludes iga noor ise.

Siiski vallana peame tegema kõik võimaliku, et Kihnus elavale ja kasvavale noorele jääksid Kihnust positiivsed mälestused ning Kihnule mõeldes meenuks õnnelik lapsepõlv loomulikus elukeskkonnas.

Ka peame igati toetama noorte ettevõtlikkust ja neid kaasama otsustusprotsessidesse, et neile sisendada, et tulevik on meie kõigi kätes. Koos luues tekib loodu väärtustamine ja ehk on siia tagasituleku eelduseks noore peas olev mõte, mis ütleb: "Mul jäi see pooleli..."

Eelneva juures ei tohi me ära unustada inimesi, kes siin igapäevaselt elavad, olenemata sellest, millisesse sihtühikku nad kuuluvad. Kõik on olulised ja me peame kõiki hoidma.

Et toetada kogukonna aktiivsust, leiame vahendid, et rajada Kihnu padeliväljak. Samuti uuendame jõusaali seadmeid.

Lisaks liigume selles suunas, et rajada kergliiklustee Kihnu sadamast kuni Kihnu Muuseumini.

Meist igaüks võiks olla vallavanem või volikogu esimees, kuid oleme liidus kok-

kui leppinud, et vallavanema kandidaat olen mina, Egon Vohu ja volikogu esimehe kandidaat on Veera Leas.

♦ ♦ ♦

Isamaa Erakond

Kui erakond Isamaa võidab valimised Kihnus, siis me soovime Kihnu sellest seisakust välja tuua, mida me kõik viimased neli aastat oleme pealt vaadanud.

Fookus on keskkonna arendamisele, et ettevõtlikud inimesed ja eelkõige ettevõtlikud noored leiaksid tee tagasi Kihnu. See tähendab ettevõtluskeskkonna arendamist ja ettevõtjate initsiatiivi toetamist – on selleks Sigatsuaru sadama alale kohviku ruumide rajamise toetamine sarnaselt Suaru sadamale, toetusfond ettevõtjatele, informatsiooni jagamine või ka näiteks rahvamaja ruumide kasutusse andmine ettevõtluse tarbeks. Sellest võiks kujuneda väikene konverentsikeskus, miks mitte. On piisavalt erinevaid toetusvõimalusi, mida saab Kihnu saare hüvanguks ära kasutada. Kahjuks ei ole ühtegi sellist sammu või tegevust viimasel neljal aastal näinud.

Noored on kindlasti Isamaa fookuses. Nad peavad ise saama kaasa rääkida selles, milliseks Kihnu kujuneb. Noortel on oma nägemus asjadest ja palju ideid, mida saab Kihnu saare arendamisel käiku võtta. Esmatähtis on noorte initsiatiivi toetamine. Meil on täna palju aktiivsed noori,

kes igati on Kihnu kultuurinähtustes valmis kaasa lööma. Seda tuleb ainult kiita ja noori toetada.

Meie ressurss on kultuur ja selle oskuslikum eksponeerimine või kultuurinähtustes osalemise võimaldamine on kindlasti üks teemaarendus, mida soovime ette võtta. Siia kategooriasse maandub kindlasti tuletorni ümbruse arendamine loodusharidus- ja külastuskeskuseks, millele tuleb hoog sisse lükata.

Vallavalitsus ise ei saa töökohti tekitada, sest maksuraha on piiratud. Küll aga saame luua tingimusi, et inimesed saaksid ettevõtlusega tegeleda. Lõppkokkuvõttes on elanike arvu säilitamise ja kasvatamise taga võimalus teenida endale ise sissetulekut – kas siis ettevõtjana või töötajana mõne ettevõtliku inimese ettevõttes. Ilma selle võimaluseta ei saa inimesed Kihnus elada. Eriti noored inimesed, keda me Kihnus ju kõik näha soovime.

Täna on Aive väsimatu töö tulemusel asutatud Kihnu hooldekodu. Isamaa nägemusel on vajalik edasi liikuda teenusmaja arendamisega, kuid mitte ainult hooned pole tähtsad. Soovime rohkem ressursi suunata sellesse, et ka eakatele oleks piisavalt tegevusi ning väljasõite nii Kihnus kui mandrile. Ja kindlasti taastame eakate meelepidamise jõulupakiga. See ei ole koht, kus kokku hoida.

Avalikke teenuseid tuleb osutada selliselt, et see päriselt toetab kohalikku inimest. Nii lubame, et kindlasti on laste

avatud lastehoiuna ning jäätmejaamas saab prügi edaspidi ära anda ka pühapäeviti.

Avaliku ruumi vaates me teeme tolmu- vabaks veel viimased lõigud kruusateid, mis on elamute ääres. Mõned on veel jäänud. Ja kindlasti läheme edasi tänavavalguste projektiga. Oli kummaline vaadata neli aastat tagasi, millise entusiasmiga üritati tänavavalgustuse projekti elluviimist takistada. Jääb vaid unistada, mis oleks tänaseks kõik tehtud, kui see energia oleks panustatud arengusse, mitte stagnatsiooni. Kui tolmuvaab mustkate ei kaotanud Kihnu kultuuri, siis vaevalt seda ka tänavalgustus teeb.

Kui vanemal on võimalus teenida sissetulekut, lapsed on hoitud ja elukeskkond turvaline, siis see loob eeldused Kihnu elama tulemiseks. Üürimaja idee tuleb samuti visandada ehitusprojektiks, et pakkuda inimestele võimalust asuda Kihnu elama.

Erakond Isamaa nimekirja esinumber on Ingvar Saare. Selge on see, et käesolevate valimiste järgselt ükski valimisliit või erakond ainuvõimu ei saavuta ning moodustatakse koalitsioonivalitsus.

Meie usume, et Isamaa on selle koalitsiooni osa ja oleme valmis juhtima nii volikogu kui ka vallavalitsust. Meil on nimekirjas piisavalt kogenud inimesi nii vallavanema kui volikogu esimehe positsiooni täitmiseks.

Avanes kohaliku omaalgatuse programmi sügisvoor

Alates 1. septembrist on avatud kohaliku omaalgatuse programmi 2025. aasta sügisvoor. Kogukondadesse panustavad mittetulundusühingud ja sihtasutused saavad programmist taas küsida toetust oma tegevusteks.

Tänavu panustab riik läbi programmi kogukondade arengusse 1,13 miljonit eurot. Selle aasta kevadvoorus toetati kokku 291 projekti ligikaudu 760 000 euroga ning äsja avatud sügisvoorus on võimalik toetust taotleda ligikaudu 370 000 euro ulatuses. Maksimaalne toetussumma on olenevalt tegevusest kuni 4000 eurot projekti kohta, omafinantseering peab olema vähemalt 10

protsenti projekti kogumaksumusest.

Kohaliku omaalgatuse programmi eesmärk on aidata luua ja hoida tugevaid ja omaalgatusel põhinevaid kogukondi. Toetust on paljudel juhtudel kasutatud selleks, et käima lükata mõni avalik üritus või sündmus, millel on kogukonda ühendav mõju.

Kohalike omaalgatuste tarbeks saab toetust taotleda kahest meetmest.

♦ Kogukonna arengu meetmega panustatakse kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevdamisse ja tõhusa ma koostöö tekkesse. Maksimaalne toetussumma on 2500 eurot.

♦ Investeeringute ja kogukonnateenuste arendamise meetmega panustatakse kogukonnale vajalike ja kogukonnaliikmete ühistegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamisse ja arendamisse ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakku misse. Maksimaalne toetussumma on 4000 eurot.

Toetust saavad taotleda avalikes huvides oma piirkonna heaks tegutsevad mittetulundusühingud ja sihtasutused, kus ei osale liikmena omavalitsus ega riik ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole.

Toetust saab taotleda elektroonselt Riigi Tugiteenuste

Taotlused tuleb esitada hiljemalt 1. oktoobril kella 16.30ks Riigi Tugiteenuste Keskuse e-toetuste keskkonnas (etoetus.rtk.ee).

Keskuse e-toetuse keskkonnas. **Taotluste esitamise tähtaeg on 1. oktoober kell 16.30.**

Taotlusvooru viivad läbi maakondlikud arendusorganisatsioonid. Küsimustele aitab vastuse leida maakonna kohaliku omaalgatuse programmi kontaktisik.

Kis tõi sõja sõnumida ...

Tänävastanõ regilaolu-
ue kutsus kõiki kihnu
miestelaolu päle mõt-
lõma. Pääväne õpituba ning
õhtanõ koorikontsõrt läksid
kenädäst korda ning 16. lõi-
kuskuu päe tõi rahvamaja saali
70-80 uvilist kogo. Korraldaja
Kihnu Aridusselts küsis külä-
liste ning pärijäte käest puaer
küsimust:

♦ *sasja tundsids ning mõtlõ-
sids, kui regilaulu laulsids?*

♦ *miokõ laul kõegõ rohkõm
kõnõtas?*

Vastajatõks valisimõ aenult
mehed, tihtipiäle tahtvad nae-
sõd mieste iest riäki. Sellekor-
ra sedä viga ei tie.

♦ ♦ ♦ ♦ ♦

Ants Johanson,

muusikateadlane 64 a

Tänu võimaluse eest mõt-
teid jagada ja ka ise hari-
tud saada!

Tulles teie saarele, kus nii
rahvamuusika kui endis-
te kommete järgimine ei ole
erand, vaid pigem loomu-
lik, tundsin määratud respekti
— siin on rohkem õppida kui
õpetada.

Korraga arvasin tundvat ka

Pühä Miikaeli Poestõkoor esitäs vaemulikku ning kua rahvamuusikad. Dirigendid Kadri Hunt ning Karin Veissman

seada, kuidas Veljo Tormis pool
sajandit tagasi Kihnu pulmas
regilaulu laulmise võtme üles
leidis — pikkade laulude kor-
duvuse sugereeriva võlu.

Ning tulid meelde 1981. a.
juunikuu päevad, kui külalis-
lahkest Sarapuu talust käisime
mööda saart vanu jutte ja laule
otsimas, kuidas Theodor Saar
meid surnuaeda ja kirikusse
viis ja oma teadmisi tudengi-
tega jagas.

Rahvamajas lauldes käis mitu
korda läbi pea mõte, et kas
kihnu meeste regilaulu on või-
malik veel üles äratada...

Ilmselt mitte — ajad, inimesed
ja kombad on sedavõrd
muutunud — aga kui need,
kes tahavad seda millegi olulise
alleshoidmise eesmärgil või
ka lihtsalt mõnu pärast laulda,
võiksid ja peaksid seda kindlasti
tegema. Sest minu meelest
annab oma hoidmine enesele
ja paljudele teistele hea ja
kindla tunde.

Ants Johanson riäkis päävä
regilaolust laiõmalt ning jagas
meitegä õhtasõl kontsõrdil
regilaulu, sasi tedä ond eluss
sügävalt kõnõtan.

Noodi Maie tegi torõda kogovõttõ kihnu pilli- ning laulumies-tõ.

Gregor Gustav Kisel,

kooriliige 18 a

Ma ei olnud kunagi varem
üle viieteist minuti jär-
jest laulnud regilaule. Tund
aega neid laulda oli minu jaoks
esmakordne kogemus ning ka
paras katsumus.

Esialgsest tundus, et kõikide
etteantud viiside läbilaulmine
saab olema lihtne, kuid pikka-

mööda hakkas nende trohhei-
line rütm ära tüütama. Tund-
sin, nagu oleksin matkal —
eestlajad kui teejuhid, järe-
lajad kui seltsilised — ning
marsiks üksluiselt.

Samas oli sihtpunkt sel-
ge ning ei soovinud teekon-
da pooleli jätta. Jäin laulmisest
niivõrd transsi, et ei tekkinudki
mõtet sellest, et see võiks lõp-
peda. Selleks ajaks, kui laulud

TEADE

◆ Kihnu Toetusfondi III voo-ru taotluste esitamise tähtaeg on **1. novembril 2025.a.**

Kihnu Toetusfond on eraalgatus Kihnus, mis sponsorkorras toetab korduvalt kultuuri- ja spordielu, teadus-, haridus- ja huvialategevust, külaliikumist, seltsielu ja muud ühis-tegevust ning avalikke üritusi saarel. Aastas on kaks toetusvooru. Ühe toetusvooru maht on 5000 (viis tuhat) eurot.

Toetust saavad taotleda Kihnu vallas tegutsevad mittetulundusühingud, ettevõtted, seltsingud, sihtasutused. Füüsilistele isikutele toetust ei eraldata.

Toetuse taotlemine

Toetuse taotlemiseks esitatakse vabas vormis kirjalik taotlus e-posti aadressile **toetused@kentarius.ee**, küsimuste korral palun helistada Hanno Haamer 502 1981.

Toetuse taotlus peab sisaldama taotleja nime, registrikoodi, kontakt- ja pangakonto andmeid, projekti kirjeldust ja eesmärke. Taotlusele on kohustuslik lisada projekti kogueelarve, sh teistest allikatest taotletav rahaline kate. Eraldi tuleb välja tuua käesolevast fondist taotletav rahasumma ning tegevus, mille tarbeks toetust kasutatakse.

Taotluse vaatab läbi Toetusgrupp koosseisus: Hanno Haamer, Ingvar Saare ja Maie Aav.

Taotlus vaadatakse läbi hiljemalt kuu aja jooksul arvates taotluse esitamise tähtajast.

Toetuse aruanne

Toetuse kasutamise kohta esitatakse aruanne 30 päeva jooksul pärast taotluses märgitud tegevuse lõpetamist.

Aruandes kirjeldab taotleja projekti eesmärkide täitmist ja esitab vabas vormis eelarve täitmise aruande.

Häid ideid ja julget pealehakkamist!

lõppesid, olin kaotanud ajaju ning mulle tundus, et olin laulnud vaid kolmveerand tundi.

Varasemalt regilaule lauldes ei tundnud ma sellest mingit efekti. Seekord sain ma justkui taaskäivituse: pea jäi mõtetest tühjaks, väsimust ei olnud ning närvilisus samal õhtul toimuvast esinemisest oli kadunud.

Muusikateadlane Ants Johanson väitis, et regilaulu peab vähemalt 20 minutit laulma, enne kui see mõjuma hakkab. Pärast seda tunniajast laulukogemust pean nentima, et väide peab paika.

Tõnu Rando,
edevõtaja 56 a

Puudutas kõegõ rohkõm “Vennä sõjalugu”. Mia jõudsi laulmisõ aegõs mjõtmõl rindel ää käüä. Käõsi nagu selle mehegä terve sõjakäegu läbi. Ise ju sõjas põlõ käün mitte, aga sõjaväes olõ. Mio nuõrõ mehe aegõs oli Afganistaani sõda sie, sasi poissa võis uõta. Oli kua kodont pitkäks aaks ää mine-mine: sõjaväese ning pärast mere piäle.

Oma poegõ piäle jõudsi mõtõlda: nämäd ond prae-gu just selles iäs, kis piäväd minemä, kui madinaks lähäb. Uvitav oli sie, et jõudsi rännätä oma elu kaodu, asõta oma inimesed laolu sisse ning mõtõlda kudas nämäd võiks tunda. Ning samal aal kua laolda. Olõks ise pidän iest laulma, siis vist ei olõks aega oln naa iäste tekstigä suhes-tuda.

Miol tekkis viel üks põnõv paraleel: sedäsamutõ nagu joogass, andis laul üsä nagu engämisarjutusõ efekti. Akatusõs oli kierulinõ engegä tagant suaja, pärast said rütmi sisse ning aa mõõdõ kadus ää. Laulsimõ sedä laulu umbõs 30 minutid, aga mõtõ oli siokõ, et 10, kõegõ rohkõm 15 minutid. Võib võrrõlda transiseesundigä.

Miolõ mieldis, kudas nae-

Sõjas ei olõ naenõ armas, sõjas ei olõ kaasa kallis - sõjas ond armas aljas mõeka, kallis kangõpiä obonõ ...

sõd suunasid mehed õigõ rütmi piäle, kui sõnad ei sobituss viisi piäle. Naesõd ond rohkõm regilaulu lauln ning kogõmust ond rohkõm. Miel-dis sie, et kui Egertil jäi mõnõ koha piäl õhku puudu, tulid naesõd abi ning kandsid viisi edekohe.

Ausalt üeldes, sie oli mio jaoks aenulaadnõ kogõmus, mia ei põlõ sedäsi ennemä regilaulu lauln.

Kopli Egert,
muusikaõpõtaja 32 a

Ujõd viisid olid mio jaoks põnõvad. Siiamuani ond ikka dominiern nied pulma-laulõ põhiviisid, mis kõikõlõ tuttavad ond. Mio jaoks oli sie Regilaoluie natukõ siokõ nao ilmutus. Nied neli aastad, mis Kihnus olõ oln, ond ikka üeldüd, et mehed ei laolass regilaulu. Sai oma jaoks vastusõ, et kua mehed ond puaõrsada aastad tahakohe sedä tein. Ennemä kui purjulaevõga kodont kaugõmalõ akati sõitma, olid omad laolud olõmõs.

Kõegõ mõjuvam oli mio jaoks “Vennä sõjalugu”. Monotoonsõ viisi juurõs said eriti tähtsaks sõnad, sõnum, mis kõegõ rohkõm enge puudutas.

Samas mieldis kua pulma-

laolu viisigä laultud “Läksi mia tillike tiolõ” ning ulakatõ sõnadõga “Teopoiss lähäb parsilõ magama”. Sie oli tõelinõ uumor, tegi miele rõõmsaks, aas naerma.

Tahaks kua õpilastõlõ sisendä sedä, et regilaul ei põlõ aenult igävä viisigä joro, siäl siss ond lugu peitus.

Mieldis, kudas Ants Johanson tõi meiti kõikõ mugavustsoonist vällä. Tämä julgustas noodist lahti lassma ning sedäsi laulma, nagu omalõ mugavam ond. Tihti piäle me mõtlõmõ üle ning ei julgõ viisi muuta.

Selle aasta mia tõsisõlt nautsi Regilaoluüed. Miestelaul ond unarusõ vaibun, avastamata. Sai mõttõsi, sasja lastõga kihnu laolu tansu tundis ede võtta.

Aitima Kihnu mehed: Kopli Egert, Tõnu Rando, Koldõ Mattias, Koego Eduard, Pärnä Raigo!

Aitima esivanõmad ning “Vana kandlõ” kogo panõjad!

Aitima raha andajatõlõ: Rahvakultuurikeskus, Kultuurkapital, Kihnu Toetusfond Hanno Haameri isikus!

Tulõvasta laolamõ jälle - “Vana kannõl” ond üsä paks!

Kihnu Aridusselts

KIHNU MUUSIUMIS

Saarte sitsijakkide näitus muuseumis

16. augustist - 29. septembrini saab Kihnu Muuseumis imetleda näitust „Suised saarte sitsijakid“.

Rohkem kui 130 aastat tagasi tuli Kihnu rätsep Kirju Pootsist. Teda hakati Kihnus kutsu-
ma *Kirju Jukuks*. Kirju Juku tõi *paprid* ja tegi esimesed nais-
te jakid. Sellest ajast on Kih-
nus ikka mustri- ja sitsikan-
gast jakke õmmeldud ja kanda
armastatud.

Eelmisel sügisel nägi ilmaval-
gust rahvarõivaraamat „Saarte
sitsijakid“ (autorid Aivi Tamm,
Merli Mänd, Anu Pink). Raa-
matu jaoks õmmeldi hulk kau-
neid jakke nii naistele kui las-
tele, ning neist jakkidest on
nüüd uhke näitus kokku pan-
dud. Peale jakkide saab näha
nii vanu, ajaloolisi pilte kui ka
fotosid kaasaegsetest naistest
ja tüdrukutest sitsijakke kand-
mas. Veel saab lähemalt teada
sitsijakkide ajaloo- ning luge-
da iga saare jaki kujunemisl-
gu. Näitusel on lisaks Kihnu
*sitsija*kkidele eksponeeritud
ka Muhu, Vormsi ja Jäma-
ja puuvillased jakid.

Rahvarõivad on Kihnus kol-
lektiivse identiteedi väljen-
duseks. Rõivaste kokku sobi-
tamise kunst on siin oluline
oskus ning välja on kujune-
nud selge arusaam, mis mille-
ga kokku sobib. Kõige tähtsam
riietuses on naistel *kört*, mil-
lest lähtudes sobitatakse juur-
de *sitsija*kk ning kõik muud
rõivaesemed. Tüüpiline *sitsi-
ja*ki kangas on väikesemust-
riline lilleline. Erineva *kõr-
di*
juurde kantakse vastavat värvi
sitsijakki, neid kombinatsioo-
ne on võimalik näitusel lähe-
malt uurida.

Kellel veel õigeid ja enda-
le parajaid *papreid* ei ole, siis
Saarte sitsijakkide raamatu
vahel olevate lõikelehtede abi-
ga on igaühel võimalik oma
suurusnumbri järgi endale üks
uhke sitsijakk õmmelda! Raa-
matut saab osta Kihnu Muu-
seumist.

Näituse kuraator on Aivi
Tamm (Aada Design OÜ),
kujundaja Anneli Kenk (Saa-
ra Kirjastus), fotod Anu Pink
(Saara Kirjastus). Näitust toe-
tab Eesti Kultuurkapital.

Aivi Tamm

40 aastat raamatukogus

20. septembril tähistasime suurt juubelit - 40 aastat on Kihnu raamatukogu hoidnud ja juhtinud **Maire Havik**. Tema käe all on meie raamatukogu kasvanud, raskusi ületanud ja saanud kogukonna südameks.

Foto: Silvia Soide

1999. aasta sügisel tabas meid suur kaotus, kui põles maha vana rahvamaja ja koos sellega hävis kogu 8000-raamatuline fond. Alles jäid vaid need raamatud, mis olid sel hetkel lugejate kodudes.

“Need raamatud tagastati ja on siiani mu jaoks kõige hinnalisemad. Neid ma ei raatsi maha kanda, sest lugejate abil päästetud teosed on südames erilise tähendusega”, meenutab Maire.

Tänu annetustele ja Kihnu inimeste toetusele sündis raamatukogu uuesti ning on täna täis uusi ja vanu lugusid.

“Järjest olen riiguleid täitnud - ja nüüd on 10 000 eksemplari lugejate kasutuses”, rõõmustab Maire.

On ilus kokkusattumus, et Maire 40. tööaasta langeb kokku ka Eesti Raamatuaastaga. Nagu ütleb aasta moto Hando Runneli luulerida: “Rahvas algab raamatust”. Ja Kihnu rahva jaoks algab see raamatukogust, mida Maire on hoolega hoidnud.

Aitäh kallis Maire, et oled olnud 40 aastat meie teadmiste, lugude ja inspiratsiooni hoidja.

“Ootan teid lugema,” kutsub Maire kõiki ikka rõõmsalt.

Kihnu vallavalitsus

Noorte Osalus Fondi projekt “Mio Kihnu, Mio läl!”

Projekti eesmärk on Kihnu noorte teadlikkuse tõstmine valimisprotsessist ja demokraatia toimimisest, samuti nende aktiivsem kaasamine kohaliku tasandi otsustusprotsessidesse. Töötubade ja koolituse abil soovime suurendada noorte arusaama valimistest ning tugevdada nende osalust tulevastel valimistel. Oluline osa projektist on ka noorte hääle esindatuse suurendamine KOV tasandil.

Samuti on meie eesmärk toetada juba toimivat noortekomisjoni, pakkudes neile koolitusi ja kohtumist Pärnu noortevolikoguga ning tõstes teadlikkust nende rollist ja võimalustest kohaliku omavalitsuse tasandil. Soovime noortekomisjoni liikmeid julgustada olema aktiivsemad ja algatusvõimelisemad kogukonna elu kujundamisel.

Projekti raames viime noorte eestvedamisel läbi arutelu, kuhu kaasame nii noored kui ka kohaliku tasandi otsustajad. Selle eesmärk on välja selgitada noorte visioonid ja ootused Kihnu tuleviku suhtes ning arutada, millist teavet noored soovivad valijatena teada enne valimisotsuse langetamist.

Lisaks kogume noorte arvamusi ja ettepanekuid, et koondada need sisendina kohalikele otsustajatele enne valimisi. Nii anname noortele võimaluse kujundada valimiste-eelset arutelu ja suurendada nende mõju kogukonnas.

Projekti elluviimist toetasid Eesti Noorteühenduste Liit ja Haridus- ja Teadusministeerium Noorte osaluse fondi raames.

Projekti tähtsad kuupäevad noortele:

- ♦ Õpituba “Noorte osaluse teejuht” ja Koolitus Kihnu noorte kaasamise teemal poliitik Laura Kiviselg ja Marten Penu – 27.09
- ♦ Kohtumine Pärnu Noortevolikoguga ja Generatsioonide vaheline dialoog “Noorte dialoog kogukonnaga” – 04.10
- ♦ Noorte omavahelised arutelud ja mõttekojad, et kujundada ühiseid seisukohti ja ootusi tulevastele otsustajatele ning kohtumine valimiskandidaatidega, debatt – 11.10.

Agnes Laine, noorsootöötaja

KIHNU VALLAVALITSUSES

- ♦ MTÜle Veltsa Park anti luba kasutada valla välilava üritusel “Valgus, Teater ja Muusika Veltsa mõisapargis 12- 17.08.2025”. Rendihinnaks 2500 eurot;
- ♦ Kuulutati uuesti välja avatud hankemenetlusega riigihange “Kihnu koolihoone rekonstrueerimine”. Pakkumiste tegemise tähtajaks määrati 09.09.2025;
- ♦ Muudeti Kihnu Vallavalitsuse 23. augusti 2024. korraldust nr 72 „Isikliku kasutusõiguse seadmine“;
- ♦ Kinnitati koopiategemise, printimise, lamineerimise ja skaaneerimise hinnakiri;
- ♦ Kooskõlastati Ojase (Lemsi küla) puurkaevu asukoht;
- ♦ Kihnu valla poolt osutatava ööpäevaringse üldhooldusteenuse maksumuseks kehtestati 1375 eurot kalendrikuus (teenuse hinnast 700 eurot hoolduskulu tasub omavalitsus), sh ei sisalda hind ravimite maksumust. Intervallhoolduse teenuse hinnaks kehtestati 23 eurot päev.
- ♦ Pikendati avatud hankemenetlusega riigihanke “Kihnu koolihoone rekonstrueerimine” pakkumuste esitamise tähtaega. Uueks tähtajaks määrati 16.09.2025;

- ♦ Kuulutati uuesti välja Kihnu Rahvamaja juhataja vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkurss. Avalduste laekumise tähtajaks määrati 29.09.2025;
- ♦ Määrati sotsiaalteenuseid;
- ♦ Korrigeeriti tegevusalade lõikes valla 2025. aasta eelarve tulusid ja kulusid;
- ♦ Kinnitati SA KKRI esitatud mudilaste pärimuslaagri aruanne;
- ♦ Pikendati Veera Lease ametiaja jätkumist Kihnu Rahvamaja juhatajana. Koormuseks 0,5 ja tähtajaks väljakuulutatud vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursi tulemuste kinnitamine;
- ♦ AS Kihnurannale võimaldati välilava kasutada kahel nädalavahetusel soodushinnaga, kokku 300 eurot. Põhjendus: üritused, kus lava kasutati, olid avalikud ja sissepääs kõigile prii;
- ♦ Reservfondist eraldati 7150 eurot Kihnu Muuseumi ventilatsiooni remondiks;
- ♦ Kihnu Muuseumi ventilatsiooni remondi parimaks pakkujaks kinnitati “RR Lahendus OÜ” pakkumus maksumusega 7150 eurot koos käibemaksuga.

Võõrnälkjate tõrjega on vaja jätkata ka sügisel

Kuigi sügiselised ilmad on veidi jahedamad, pole veel õige aeg võõrnälkjate – hispaania teetigu ja mustpeanälkja – tõrjet lõpetada. Nälkjad toimivad ka sügisel, kuni ilmad pole veel külmaks läinud.

Pehme ja niiske ilmaga võivad nälkjad muneda hilissügiseni. Hispaania teetigu paigutab munad väikeste kobaratena näiteks kõdukihi alla, lehe- või kompostihunnikusse, kasvuhoone serva alla. Mustpeanälkjas muneb lehtede alla, lehehunnikutesse, aga ka mulda pindmisse kihti.

Kui ilm läheb külmemaks, otsivad nälkjad varjulisi, külma eest kaitstud talvitumiskohti: näiteks komposti-, lehe- ja oksahunnikud, vihmausikäigud või mitmesugused

praod pinnases, ehitiste servaalused.

Mida varem lumi maha sajab, lumerohkem ja pehmem on talv ning mida kauem lumikate maapinnal püsib, seda paremad tingimused on võõrnälkjal talve üleelamiseks. Mõlemad liigid taluvad ka väikest külma (kuni –2 kraadi). Külma taluvad paremini just noored isendid ja munad. Täiskasvanud nälkjad, kes on munenud, hooaja lõpus enamasti surevad.

Teata võõrnälkja leiust teokaardi vahendusel: teokaart.keskkonnaamet.ee

Kuidas võõrnälkjaid ära tunda, loe lähemalt keskkonnaameti kodulehelt: Võõrnälkjad | Keskkonnaamet

Mari Kala, Keskkonnaamet

Hispaania teetigu.
Foto Maris Sepp

Mustpeanälkjas.
Foto: Maris Sepp

Soovitused sügisesteks tegevusteks:

- ♦ Korja ja surma jätkuvalt nii hispaania teetiguid kui ka mustpeanälkjaid. Kogutud isendid surma nn kiire surmamise põhimõttel, näiteks nälkja pooleks lõigates või kogutud nälkjatele keevat vett peale valades.
- ♦ **Surnud nälkjad mata labidasügavusele maha või lähtu omavalitsuse antud soovitusel. Ka spetsiaalsesse nälkjate kogumiskonteinerisse viies veendu eelnevalt, et kõik isendid on surnud!**
- ♦ Kindlasti korja kokku tigude munakogumid ja vala keeva veega üle või suru katki. Teomunad tunned ära selle järgi, et need on valkjad, klaasjalt läbipaistvad. Edasi käitu nagu surmatud isenditega.
- ♦ Nälkjad otsivad munemiseks ja varjumiseks niisket kohta: hoiapuhmiku- ja põõsaaalused, erinevad piirded, seinääred hooldatuna; lõika koltunud püsikutevarred madalalt ära; kompostihunniku olemasolul kaeva see läbi; kontrolli perioodiliselt üle lillepotid, taimekastid, erinevad alused.
- ♦ Abi võib olla looduslike vaenlaste aeda meelitamisel – erinevad linnud, mardikad, siilid, pardid – kõik võivad süüa võõrnälkjate mune ja noori isendeid.
- ♦ Mingil juhul ei või puulehti, õunu, taimevarsi jm aiapäätmeid viia loodusesse, kuna nii käitades hoopis levitaksid võõrnälkjaid edasi! Komposti aiapäätmed oma aias või kasuta kohaliku omavalitsuse poolt ette nähtud lahendusi, sh biojätmete konteinereid.
- ♦ Peenarde ümber võib rajada liivast, kruusast, munakoortest, kohvipaksust, saepurust, tuhast kuivi või teravaid kaitseribasid – nälkjad ei taha sellisel pinnal liikuda. Selle mõju võib olla lühiajaline, mistõttu tuleks neid uuendada.
- ♦ Uusi taimi koju tuues tee neile hoolikas kontroll, istikute mullapall istuta sügavale ja tihenda mullaga, võimalusel hoiata taimepotti läbi paistvas kilekotis mitu nädalat nn karantiinis.
- ♦ Kui su aias elavad võõrnälkjad, ära jaga oma aiataimi või kompostmulda teistele ning puhasta regulaarselt oma tööriistu ja tehnikat. Suhtle kindlasti naabritega, et ka nemad tõrjuksid võõrnälkjaid.
- ♦ Võõrnälkjaid võime levitada ka täiesti juhuslikult sõidukite ja muu tehnikaga, ka küttepudega – kõige abil, kuhu nälkjad või nende munad võivad kinnituda. Seega – alati kui leiad kasvõi ühe võõrnälkja, suure või väikese, tuleb ta kiirelt hukata!

KIHNU VALLAVALITSUS KUULUTAB VÄLJA KONKURSI KIHNU RAHVAMAJA JUHATAJA VABA AMETIKOHA TÄITMISEKS

Töökoha eesmärk on valla kultuuri- ja sporditegevuse arendamine ning vaba aja veetmise ja spordiga tegelemise võimaluste laiendamine ja parandamine ning tegevustega seotud taristu haldamine. Rahvamaja juhataja nõu ja abiga tegutsevad taidluskollektiivid, huviringid, kodanikualgatused korras kultuuri- vmt valdkonnas tegutsevad ühendused. Juhataja hoiab end iseseisvalt kursis oma valdkonda reguleerivate õigusaktidega ning täidab neid oma tööülesannete piires täpselt ja kohusetundlikult.

OOTUSED KANDIDAADILE:

- Kultuuri valdkonnas töötamise ning juhtimiskogemus;
- Vähemalt keskharidus või erialane haridus (võib olla omandamisel);
- Hea algatusvõime ja projektide elluviimise oskus;
- Väga hea suhtlemisoskus ja selge eneseväljendusoskus;
- Kohusetunne ja tahe meeskonnatöös;
- Hea kohanemisevõime ja pingetaluvus;
- Valmisolek teha tööd ka õhtuti ja nädalavahetustel (üritused, väljasõidud, laagrid jmt);
- B-kategooria juhilubade olemasolu;
- Tööle asumise aeg esimesel võimalusel;

PAKUME:

- Mitmekülgseid eneseteostamise võimalusi;
- Kaunist ja omanäolist elukeskkonda;
- töötasu peale katseaja läbimist 1600 EUR;
- ametikorter rahvamajas.

Kandideerimistähtaeg 29. september 2025.

Kontakt: Egon Vohu, vallavanem, 4469910, E-post: kandideerimine@kihnuu.ee

KIHNU VALD
Looja võit ühele, looja Kihnu murevõit

Kihnu Kool osales X. saarte noorte pärimu

• 19.-21. septembril toimusid Saaremaal Kihelkonnas saarte noorte pärimuspäevad, mis nüüdseks leidsid aset juba kümnendat korda. Sellel aastal olid esindatud Kihnu, Ruhnu, Prangli, Vormsi, Hiiumaa, Saaremaa, Muhumaa, Sörve ja Kihelkonna. Tänavu oli peo teemaks "Meite isioma pidu."

Pidu sai alguse reedel piduliku avamisega Kihelkonna koolimaja ees. Nii uskumatu kui see ka ei ole, on Kihelkonna koolimaja suisa kolmekorruseline, kuid lapsi õpib seal sellel aastal ainult seitse. Samas on Kihelkonna tulevik helge, kuna lasteaias on neil praegu 30 mudilast, kelle nimel hakatakse peatselt koolimaja uuendama.

Kui lipp sai heisatud, ootasid osalejaid lavaproovid ning õpitoad. Meie esimeseks õpitoaks oli tantsuõpituuba, kus saime teada, kuidas saarlased kalameest tantsivad, kuid samas õppisime ka uue tantsu „Mulki“. Loodame, et ka mõnel meie sündmustel saame seda tantsu esitada.

Kui õpituba oli läbi, pakkusid võõrustajad süüa. Tõdesime, et saarlaste jaoks on söömine väga oluline ning seda tuleb teha päevas üsna sageli, et meel püsiks rõõmus ja jõudu jätkuks.

Õhtu kõige huvitavam sündmus oli kindlasti Kihelkonna kiriku külastus ning lastele mõeldud teenistus. Kihelkonna kirik on praegu Saaremaa

kõige kõrgem ehtis väga suurejooneline ning hästi korras hoitud. Omal ajal olevat kirikus olnud suisa 7000 liiget ja teenistustel käinud nõnda palju rahvast, et kirikusse ehitati rahva mahutamiseks rõdud. Täna on kogudusse järgi jäänud 300 liiget.

Kirikus toimus lastele mõeldud teenistus, mida viis läbi Kihelkonna koguduse õpetaja Rene Reinsoo. Lapsed kuulasid hoolega, millest õpetaja kõneles ning teenistuse muutis eriliseks see, et lapsed said oreli saatel laulda kaks laulu- "Ma olen väike karjane" ja "Vaikne kena kohakene." Pärast teenistust läks koolimajas suureks sebumiseks, kuna ees ootas tutvumisõhtu. Selle raames tuli igal saarel koostada plakat teemal "Meite suaer eele, tänä, uõmõ." Ääretult põnev oli kuulata, kuidas on olnud elu erinevatel saartel minevikus ning mida oota-

vad õpilased oma kodusaa-rest tulevikus. Kui ettekanded olid kuulatud, mindi üheskoos sööklasse, kuhu oli kaetud rikalik laud iga saare omapärase toitudega. Kihnlased kostitasid omi sõpru vereleiva, räimerullide ja piülileivaga. Seejärel said noored vaba aja ning teineteisega tutvuda.

Laupäeva hommik algas tugeva hommikusöögiga ning seejärel suundusime taas õpitubadesse. Õpilased said osaleda kahes õpitoas, milleks olid regilaul ning lambatöötuuba. Regilaulus saime kuulda sõrulaste regilaule ning arutleti selle üle, milliseid ühiseid jooni võime leida erinevate saarte regilauludes. Tuleb välja, et Kihnu on esindatud mitmeski erinevas regilaulus. Samal ajal, kui osa õpilastest regilauluga tegeles, sai teine seltskond omandada teadmisi õues lammaste kohta. Kohale oli toodud seitse oinast, kel-

le peal õpetati, kuidas selliselt pügada, et nad terved püsiksid. Õpetati, milline vill on väärtuslik ning milline mitte. Samuti said õpilased teada lambapidamisest üldiselt ning julgemad said proovida tänapäevaste masinatega lambapügamist.

Pärast õpitubasid ootas meid Mihkli talumuuseum, mida soovitame kindlasti kõigil külastada. Tegemist on ääretult suure kompleksiga ning veel põnevam oli muuseumi ajalugu. Muuseumi juhataja korraldas õpilastele põneva mängu, mille raames tuli läbida kõik muuseumi hooned ning leida vastuseid seal peituvatele küsimustele. Seekord võitsid mängu Muhu põhikooli tüdrukud.

Kui muuseumis käidud, oli aeg sättida endid tagasi koolimajja ning pärast lõunasööki võeti suund ühisele rongkäigule. Rongkäik oli uhke ning läbisime pea terve Kihelkonna aleviku. Rõõm oli näha kohalikke inimesi saarte noori tervitamas. Kõlas isegi lause- "Kihnus on nii palju lapsi." Tõesti olime kõige suurem seltskond pärimuspäevadel. Rongkäik lõppes Kihelkonna kiriku kellamäel, kus tervitasid meid kirikukellade helid. Seal peeti maha kõnekoosolek ning kõik noored said kõnelda, miks nad pärimuspäevadele

KOOLIELU UUDISED

späevadel

tulid ning miks on pärimuskultuur nende jaoks oluline. Rõõm oli kuulata kõigi saarte õpilaste arvamust ning selgus, et pärimuskultuur elab kõigi noorte südameis.

Õhtu saabudes koguneti Kihelkonna rahvamajja, kus toimus ühine kontsert. Iga saar sai esinemiseks kuni 15 minutit. Eeskavad olid väga eriilmelised. Esineti pillimänguga, tantsuga, laulude kui ka luuletustega. Kihnu esindus

kandis sellel korral ette eten-duse "Meite suarõ luud." Kui kõik esinemised olid vaadatud, toimus pidulik tänamine ning söödi torti. Õhtu lõppes ühiste tantsude tantsimisega.

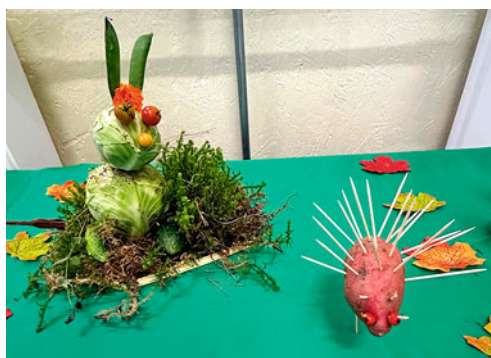
Pühapäeva hommikul toimus pidulik lõpetamine ning rõõm oli näha, et järgmisena võttis lipu enda kanda Prangli. Pisike, kuid toimekas koolipere andis lubaduse võõrustada järgmisel aastal Saarte noorte pärimuspäevi.

Kokkuvõtteks sooviks tänada kõik korraldajaid ning toetajaid. Saarte noorte pärimuspäevad on kindlasti üks väga oluline sündmus kooli kalendris. Pärimuspäevadega hoitakse au sees oma kodusaa-re traditsioone ning samas õpitakse teiste saarte kultuuri. Loodame, et pärimuspäevad jätkuvad sama innukalt kui siamaani ning saartel säilivad koolid ja hariduse andmine. **Kopli Ebert**

Sügis saabus meie saali

• Sügise saabumist tähistame sügisandide näitusega. Nii ka sel korral. Sel aastal on näituse teemaks "Loomad ja nunnud". Õpilastel oli võimalus näitusel esitleda oma meisterdatud loomi. Ka aiast leitud nunnud leidsid näituselaua oma koha.

Meisterdused on uhked ja lauad on lookas erinevatest loomadest. Õpetajate lauale jõudis kõige rohkem nunnusid. Kaalikas, millest saab mitu söögikorda valmistada, võtab enda alla juba pool reserveeritud lauast. Õpetaja Ebert komplekteeris kartulikoori munakarpi. Lasteaialaste hulgas on kindlasti kõige nunnumaks loomaks siil, sest neid oli kohe mitu. Niisamuti on siil lemmikuks saanud kaheksanda klassi õpilastele. Esimese klassi siilide kõrval kikitavad vurre kaks sidrunihiirt. Teise klassi õpilaste siili kõrval poseerib uhkelt kapsajänes. Neljas klass esitles kurgikonna, vahvaid putukaid ning porgandist flamingot. Viienda klassi juurvilja kana nokkis lausa teri. Kuues klass esitles kurgist ja suvikõrvitsast koerasid. Kõige mitmekesisem laud on seitsmendal klas-

sil, mille teemaks on "suur ning pissike". Suure nunnu kõrval pidi üles otsima sama vilja väiksema kaaslane. Üheksanda klassi laua kõrval leidis koha üks kolmemeetrine päevalill. Aitäh kõigile nunnude ja meisterduste autoritele. Teie inspiratsioonil ei ole piire!

Ühiselt ütlesime saabuvalle sügisele "tere" ning põnevusega ootame, milliseid nunnusid põllud ning metsad meie näitusele järgmiseks aastaks kasvatavad.

Kihnu koolipere

Ühiselt rannad puhtaks!

• Kooliaasta algas meil tegutsalt. Kasutasime ära ilusa ilma ning seadsime sihid erinevatesse randadesse. Rock City all seiklesid meie kõige pisedamad: 1. ja 2.klass, Linakülast majaka suunas korjasid prügi 6.-9.klass ning Ristinast majaka poole liikusid meie 4. ja 5. klassi õpilased.

Koristama sõidutasid meid Mihkel Jõe ja Teet Koger oma kastiautoga. Me polegi kogu kooliga kastiautodega Kihnu saarel seigelnud. Nii mõnelegi lapsele oli see esmakordne. Suured tänud transpordi eest.

Hea meel on tõdeda, et rannad meil suurt prügi täis ei ole. Siiski tühjade kottideta me ei jäänud. Õpetaja Triinu üleskutsel märkisime rahvusvahelises andmebaasis (<https://rosgis.syke.fi/#>) ära ka prügi, mis meri meile kaldale on uhtunud. Rosgis on Soome Keskkonnainstituudi teenus, mis võimaldab teatada keskkonnas leiduvast prügist. Vaatlused aitavad teadlastel kindlaks teha jäätmete päritolu ja takistada nende sattumist loodusesse. Ole hea ja teata ka sina rannas leiduvast prügist. Vajad ainult nutitelefoni, millega minna <https://rosgis.syke.fi/#> veebilehele, kaardirakenduses asukoht fikseerida, lisada pilt prügist ning kirjeldus ja nii lihtne see ongi. Ka meie koristuse prügi andmed on prügi kaardil olemas. Liikuma kutsuva kooli liikmena kogusime samme ja olime pärastlõunase koolipäeva väga aktiivsed.

Päeva lõpetasime kooli juures värskendavat morssi rüü-bates ja magusaid praanikuid nosides. Olime tublid ja andsime ühiselt panuse puhtamale keskkonnale. Panustasime aktiivsele liikumisele ja nautisime mõnusat rannailma.

Kihnu koolipere

Kihnu pillilaager 2025

Augustikuu esimesel nädalal toimus juba traditsiooniks saanud Kihnu pillilaager – juba 18. korda.

Nagu ikka, kogunesid kõik osalised 4.-8. augustil Metsamaa pärimustalu õuele. Viis päeva käis aktiivne õppetöö, kuid nauditi ka teguderohket ja meeleolukat vaba aega.

Tantsiti Kihnu tantse, mängiti sportmänge, samuti toimus laagriliste seas mainekas maastikumäng ning viimase öhtu kavasse sobis ideaalselt Orisselja Reeda korraldatud merelaulude öhtu tuletornis koos ansambliga Tuulelöötsutajad.

Tänavu käis laagrist läbi ligi-

kaudu 40 õpilast ning näha oli väga palju uusi nägusid nii mandrilt tulnud õppurite kui ka õpetajate seas.

Lisaks olid esindatud väliseestlased kolmest eri riigist: Rootsist, Norrast ja Luksemburgist. Laager võeti kokku reedel toimunud lõppkontsertiga, kus õpilased said näidata, mida nad intensiivse nädalaga õppinud on.

Lisaks Kihnu lugudele rikastasid repertuaari nii mujalt Eestist pärit kui ka mitu välismaa muusikapala. Pärast kontserti oli võimalik ilma nautida ja laagrist muljetada mõnusa lõpulauaga, kus kõik soovijad endal suu magusaks said.

Suur aitäh osalejatele, et tuli-

te ja panite Metsamaa pärimustalu õue taas muusikast kõlama!

Veel sooviks väga tänada meie pilliõpetajaid:

Piret Aus – akordion, karmoška

Romet Allingu, Mihkel Sildoja – akordion, karmoška, eesti lööts

Brett Hiiob, Merike Tapan-Kolk – viiul

Ott Kaasik – kitarr, ukulele

Madis Pilt – bänd

Lisaks veel Mirtel Metsmaa, kes oli viiulitel abiks neljapäeva õhtul ja lõppkontserdil!

Suur aitäh meie kasvatajatele ja huvitegevuse juhtidele, kellega koos kunagi igav ei hakanud: Ita-Jantra Metsamaa, Toomas Erikso, Eliise Roosaar.

Suur tänu Metsamaa tiimile: Soometsa Galina, Toominga Helle, Suurekivi Eveli.

Suur tänu ka toetajatele: Eesti Kultuurkapital, Eesti Rahvakultuuri Keskus, Kihnu Vallavalitsus, Kihnu Veeteed.

Kohtumiseni uuel aastal!

Matu-Petri Lisett ja Loree

Külaskäik Fanö saarele

Augusti alguses külastasime kihnlastega Taani ranniku lähedal asuvat Fanö saart, et sõlmida püsivad sõprussidemed kahe väga sarnase, kuid ka erineva saare vahel. Mõlemal saarel on säilinud tugev kultuuripärand, Fanöl väljendub see ennekõike rahvamuusikas. Seal on tugev viiuldajate kogukond ja nii noored kui ka vanad tantsusõbrad, kes harrastavad omi ja meie jaoks küllalt keerulisi tantse. Reisi vältel astusime igapäevaselt üles koos Erhardi Ohlhoffi juhendatava Spelmanslagi orkestriga, tutvustasime oma rahvamuusikat ja tantse nii külakeskustes kui kirikus.

Kihnu on suuremas isolatsioonis, kui Fanö, viimane asub mandrist vaid kümnekonna minuti pikkuse praamisõidu kaugusel. Fanö saare aktivistid on avaldanud soovi saada oma rahvamuusika traditsioon UNESCO VKP nimekirja, seetõttu toimus meie saareloleku ajal temaatiline seminar – arutelu Fanö on mures saksa massiturismi sihtkohaks muutumise arenguperspektiivi pärast.

Sealsete aktivistide soov oleks näha oma saarel pigem rahvamuusika saare kuvandit. Osutame neile sel teekonnal igakülget abi ja toetust ning täname Erhardit selle projekti ellukutsumise eest.

Fanö saarel olles sain head uudsed Rootsi Instituudilt, kes kiitis heaks MTÜ Kihnu Elav Pärimus koostööprojekti kuue riigiga, teemaks **gentrifikatsioon ja rannikualade resilentsus**. Tõlgin lihtsasse keelde – rannikualad on muutumas vanainimeste elupaikadeks, kust noorem elanikkond lahkub. Noortele pole jõuko-

hased üldreeglina ülikõrged kinnisvara hinnad ja seega puuduvad nooremal põlvkonnal võimalused rannikualale püsima jäämiseks või püsivalt elamiseks.

Selle rahvusvahelise projekti keskmes, millega on liitunud 6 riiki: Rootsi, Soome, Eesti (Kihnu Elav Pärimus), Läti, Leedu, Saksamaa, on küsimus kuidas noored inimesed püsivalt rannikualadel elada saaksid. Peamised universaalsed mured rannikualadel on: gentrifikatsioon, vananev elanikkond, elatuslade muutused, vanuselised muutused elanikkonna struktuuris ja väiksemate kogukondade väljasuremisohu.

Projekti eesmärk on leida lahendusi ja uusi teadmisi elanikkonna säilitamiseks või “kinni hoidmiseks” rannikualadel. Rannikualad on gentrifikatsiooniprotsessidele sageli veelgi enam avatud kui sarnased sisemaa alad, kuigi meelitavad omal moel ligi teadmisi ja rahalisi vahendeid. Hästi tasustatud töökohtadelt pensionile jäävad inimesed soovivad osta maju mere ääres, on üldine tendents.

Mida saab teha, et takistada nooremate inimeste lahkumist nendest piirkondadest? Koostööprojekti kirjutamise alus oli usk, et teadmiste võimestamine võib muutuda nooremate põlvkondade jaoks kasulikuks, et jääda ja arendada oma kohalikku kogukonda.

Selle rahvusvahelise projekti ajaline kestus on poolteist aastat ja jätkub loodetavasti suurema EU projektiga. Võõrsõna resilentsus eestikeelne tõlge on säilenõtkus, seepärast seda sõna käesoleval aastal juba ka kihnlastele tutvustanud olen nii visioonikonverentsil kui ka muuseumi seinal olnud kunstinäitusega.

Selle aasta tähelepanu ja kogu energia on seega suunatud säilenõtkusele.

Uue-Matu Mare

◆ 14.-15.septembril toimus “Eesti juured: rahvastiku ja kultuuri kujunemise transdistsiplinaarsete uuringute tippkeskuse” kahepäevane seminar Kihnu saarel, kus arutati seitsmeaastase uurimisprojekti eesmärkide ning suundumuste üle, et saada selgust eestlaste kultuuri, keele ja geneetika kujunemisloost.

Hea meel on ja oli olla niivõrd auväärse seltskonna koostööpartner, mis on omakorda juhtunud tänu meie aukodanik Karl Pajusalu aktiivsele tegutsemisele.

Kihnut külastasid sel korral Liivi kultuuripärandi uurijad, keeleteadlased, arheoloogid, folkloristid ja geneetikud. Loo- tust on leida uusi teadmisi nii Kihnu asustuse kui ka rahva- kultuuri kujunemisloos. Aktiivne koostöö selle nimel toimub!

Tudeng palub abi

Olen oma õpingutega Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias jõudnud neljanda kursusele. Minu pärandtehnoogia õpingute teekonna lõpp on juba pea käega katsutav ja lõpuni jõudmiseks saate te kõik natuke mind toetada.

Head Kihnu naised. Oma lõputöös kirjutan ma Kihnu naise rõivaste valmistamise kommetest 20. sajandi algusest kuni tänapäevani ja lõputöö praktilise tööna valmib käsikiri raamatule, mis kajastab Kihnu naise rõivaste kandmise ja valmistamise kombeid.

Selleks, et raamatu sisu arvestaks ja kajastaks võimalikult paljude erinevate perede kombeid ning nende erinevusi, tahan anda kõigile naistele võimaluse oma teadmisi minuga jagada. Ainukeseks tingimuseks on see, et lubate endale ka vajadusel töös nende teadmiste jagamisel viidata.

Kui sulle tundub, et sa soovid kaasa lüüa, siis võta minuga julgelt ühendust ja saadan sulle kas meilile (kui soovid arvutis või telefonis vastata) või toon sulle ümbrikus küsimused/märksõnad koos kirjutuspaberiga alates 14. oktoobrist vas-

tamiseks koju kätte. Materjali kogumise plaanin lõpetada 15. jaanuaril ehk kirjutamiseks aega peaks jaguma. Ka vastustele tulene hea meelega ise järgi, kuid kui keegi soovib need mulle postkasti jalutades jätta, siis ka see on teretulnud.

Hea lambakasvataja. Ära viska ära oma lammaste jalaotsi kui neid oma toidulauale tood. Minu jaoks leidub neis veel natuke oma materjali. Lase vee alt läbi ja pista kotiga sügavkülma ning kutsu mind järgi. Olen ääretult tänulik.

Head Kihnu jahimehed. Selle ja ka iga järgmise talve hülgejahi jääkidest võtan lahkelt vastu kõik esi ja tagaloivad ning pead. Loomulikult ei ütle ma ära ka nahast. kui te seda kindlasti ise ei taha. Pane pea eraldi kotti, loivad eraldi kotti ja aseta need sügavkülma ning kutsu mind järgi. Vähem jäätmeid teile utiliseerida ja mina kasutan neist ära veel viimase, et luua järgnev killuke oma materjali.

Kirjuta info@puhkakihnus.ee või helista mulle 513 7099.

Mõnusat sügisejätku soovides,
Rannametsa Käthlin

Armsad sõbrad, tuttavad,

23.augustil sai esimest korda korraldatud Kontsert-õhtu KIHNU SUVE SÜDA Kihnus majaka juures!

Aitäh teile kõigile, kes kohale tulite ja meid kogu südamest rõõmustasite! Aitäh, et tulite just sel nädalavahetusel Kihnu ning andsite panuse ürituse edukale toimumisele! Siinkohal soovime välja tuua erilised tänud panustajatele:

LEADER 2023-2027 Euroopa Liidu toetusprogramm ja Pärnu Lahe Partnerluskogu, Kihnu vald, Venorest OÜ, SA Kihnu Kultuuriruum ja Metsamaa pärimustalu, PÄRNAMÄE talu, KASTANI talu, Kihnu Rüübe, Aru Grill, Kihnu Kaubamaja, Kihnu Mare, DeDeDe teenused OÜ,Uiõ-Kuraga õuõ ulualunõ, Koobas,Orisselja talu, Vösu talu,Kamecom OÜ.

Aitäh Imelise koostöö eest MTÜ Kihnu Mere Selts!

Aitäh Kai ja Eliise lastele rõõmu pakkumist! Aitäh batuudi rent Pärnumaal!

Aitäh kõik meie abilised, kes mitu päeva tööd tegite,

vaeva nägite, et peopaik saaks mõnus ja hubane ning hiljem ka uuesti korda ja vanasse olekusse tagasi, et elekter toimiks ja ohutus oleks tagatud: Marek, Raivo, Anto, Jaanus, Allan, Paal, Ivo.

Aitäh Marika, et kõik pileti-süsteemid, pudinad-vidinad toimisid!

Aitäh piletimüügi tiim: Lisett, Mattias, Helga, Kati.

Aitäh meie liikluse reguleerijad Soometsa Galina ja Mihkel.

23. - 25. 10
METSAMAA PÄRIMUSTALUS

KIHNU NOORTE
2025 PÄRIMUSLAAGER

"Kihnlasõ süemäland"

MIDA JA KUIDAS KIHNLANE SÖÖB? TOIDULAUD MINEVIKUS JA TÄNAPÄEVAL. KAS TOORAINE, MAITSED JA VALMISTUSVIIS ON MUUTUNUD? KUS JA KUIDAS HOITAKSE TOITUDE TALVEVARUSID? SEE ON LAAGER, KUST SAAB TEADMISI, OSKUSI JA MAITSEELAMUSI!

REGISTREERUMINE

OSALUSTASU 35 € SISALDAB KÕIKI LAAGRI TEGEVUSI, ÖÖMAJA METSAMAA PÄRIMUSTALUS JA MUIDUGI PALJU MAITSVAT SÜÜA! NB! KUI ÜHEST PEREST OSALEB ROHKEM KUI 2 LAST, ON HIND SOODSAM!

OODATUD ON KÕIK HUVILISED ALATES 8. ELUAASTAST – NOOREMAD SAAVAD OSALEDA KOOS LAPSEVANEMAGA.

SA Kihnu Kultuuriruum

metsamaa
SA KIHNU KULTUURIRUUM

EESTI
RAHVAKULTUURI
KESKUS

Kihnu fännid, külalised!

Fotod: Silvia Soide

Aitäh suurepärase heli ja valguse eest, Soundhouse OÜ.

Aitäh meie imelised esinjad: Kihnu tüdrukud Mirjam, Engel, Anni.

Aitäh, peaesineja Puuluup,

Väliharf, DJ Marek Roomets.

Aitäh imeliste fotode eest, Silvia Soide!

Ja AITÄH tiimikaaslased, Kuraga Mari ja Ivar Tenson! Teiega võime ületada kõik suured mäed ja takistused!

Suur kummardus teile kõigile!

Võsu Marju

TARTU ÜLIKOOL
Pärnu kolledž

visit PÄRNU

MIDA ARVAB KOHALIK ELANIK TURISMIST?

Uuringu periood 01.09 - 30.09.2025

VASTA JA VÕIDA TORE AUHIND!

Täpsed loomise tingimused leiате küsimustiku lõpust.

<https://survey.ut.ee/index.php/9883172?lang=et>

VASTAJATE VAHEL LOOSIME VÄLJA:

- Spaapaketi kahele inimesele Estonia Resort Hotel & Spa's
- 3 Estonia SPA & SAUN keskuse külastuse üksikpääset
- 3 Estonia spaakeskuse TERMID külastuse üksikpääset

Lisainfo:
Margrit Kärp
margrit.karp@ut.ee
Tartu Ülikooli Pärnu kolledž

LÕIKUSPIDU

27. SEPTEMBER
KELL 19.00 KIHNU RAHVAMAJAS

ESINEB KEELEPILLKVARTETT:

Marta Sparnina, Egert Leinsaar,
Theodor Sink, Kaija Lukas.

Kavas: Hallik, Mozart, Vasks

TANTSUKS MÄNGIB:

Väliharf ja Kaerametsa Raino.
Pakutakse maa sees küpsetatud
lamba praadi.

PÄÄSE:

Täiskasvanu: 5eur
Põhikooli laps: tasuta

TÖÖTUBA KIHNU MUUSEUMIS

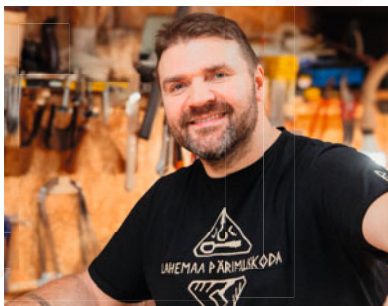
TÖÖRIISTADE TERITAMINE 29. SEPTEMBRIL KELL 13.00

Töötoas toimub nugade, kirveste, kääride, peitlite jms kodutöö- ja käsitööriistade käitsi teritamine.

Töövahendid on kohapeal olemas (luisud jms).

Osalemiseks võta kaasa teritamist vajav tööriist või tööriistad.

JUHENDAJA: ROLAND BURK

Täpsem info: Kihnu Muuseum - 5818 8094

Tulge seltsi!

KIHNU JÄÄTMEJAAM JA TAARAPUNKT ON AVATUD:

01.10.2025 - 30.04.2026

ESMASPÄEV	9.00 - 14.00
TEISIPÄEV	9.00 - 14.00
KOLMAPÄEV	SULETUD
NELJAPÄEV	SULETUD
REEDE	9.00 - 14.00
LAUPÄEV	9.00 - 14.00
PÜHAPÄEV	SULETUD
RIIGIPÜHADEL	SULETUD

MTÜ Pärnu Lahe Partnerluskogu avab taotlusvoorud LEADER projektitaotluste vastuvõtmiseks.

Taotlusi võetakse vastu Hädemeeste valla, Kihnu valla, Pärnu linna Audru ja Tõstamaa osavalla, Saarde valla (haldusreformieelne Saarde valla territoorium), Tori valla (haldusreformieelne Sauga valla territoorium), Lääneranna valla (haldusreformieelne Varbla ja Koonga valla territooriumid) mittetulundusühingutelt, sihtasutustelt, kohalikest omavalitsustest, mikroettevõtjatelt.

Meede 1. Ettevõtluse arendamine ja mitmekesistamine

Taotluste vastuvõtt toimub 6.10.2025 kella 8.00-st kuni 10.10.2025 kella 16.00-ni.

Taotlejateks on tegevuspiirkonnas tegutsevad mikroettevõtjad.

Meede 2. Aktiivne kogukond

Taotluste vastuvõtt toimub 3.11.2025 kella 8.00-st kuni 07.11.2025 kella 16.00-ni.

Taotlejateks on tegevuspiirkonnas tegutsevad mittetulundusühingud, sihtasutused ja kohalikud omavalitsused, kohalik tegevusrühm.

Meede 3. Romantilise Rannatee ühistegevus ja turundus

Taotluste vastuvõtt toimub 3.11.2025 kella 8.00-st kuni 07.11.2025 kella 16.00-ni.

Taotlejateks on tegevuspiirkonnas tegutsevad mittetulundusühingud, sihtasutused, ettevõtjad ja kohalikud omavalitsused, kohalik tegevusrühm.

Meede 5. Sotsiaalvaldkonna arendamine

Taotluste vastuvõtt toimub 24.11.2025 kella 8.00-st kuni 28.11.2025 kella 00.00-ni.

Taotlejateks on tegevuspiirkonnas tegutsevad mittetulundusühingud, sihtasutused, ettevõtjad ja kohalikud omavalitsused, kohalik tegevusrühm.

Taotleja peab vastama LEADER-meetme määruse tingimustele ning esitama nõutavad dokumendid ja projektitaotluse hindamiseks vajaliku lisainformatsiooni vastavalt LEADER-meetme määruse ja kohaliku tegevusrühma nõuetele.

Meetmesse 1 esitatud projektitaotluste hindamise tähtaeg tegevusrühmas on 25.11.2025.

Meetmesse 2 esitatud projektitaotluste hindamise tähtaeg tegevusrühmas on 23.12.2025.

Meetmesse 3 esitatud projektitaotluste hindamise tähtaeg tegevusrühmas on 23.12.2025.

Meetmesse 5 esitatud projektitaotluste hindamise tähtaeg tegevusrühmas on 19.01.2026.

Täpsema informatsiooni strateegia, meetmete, hindamiskriteeriumite ja taotluste menetluskorra kohta leiad www.plp.ee.

Taotluste vastuvõtt toimub ainult elektrooniliselt PRIA e - keskkonnas.

Konsultatsiooni aja palume eelnevalt kokku leppida telefonil 433 1053 või e-posti teel: info@plp.ee

Taotluste vastuvõtmise ajal konsultatsioone ei toimu.

**LAVAL
MANIJA POISID
(JA KEEGI VEEL)**

KUNI 22.00
UKSEL TERVITUSJOOK

**6 BAAR VÄLJAS
SÜNNIPÄEV
L, 11. OKT KELL 21.00
TÕSTAMAAL**

PILET 10€

LISAINFO JA LAUDADE BRONEERIMINE 56450393 (LAURA)

MANIJA POISID

KIHNU VIRVE SÕIDUPLAAN

Kihnu-Munalaid-Kihnu

01.10.2025-31.12.2025

	VÄLJUMINE KIHNUST	VÄLJUMINE MUNALAIUST
ESMASPÄEV	07:00 10:00 16:15	08:30 14:30 17:45
TEISIPÄEV	07:00 10:00 16:15	08:30 14:30 17:45
KOLMAPÄEV	07:00 16:15	08:30 17:45
NELJAPÄEV	07:00 10:00 16:15	08:30 12:30 17:45
REEDE	07:00 10:00 16:15	08:30 14:30 19:30
LAUPÄEV	07:00 16:15	10:00 17:45
PÜHAPÄEV	10:00 16:15	13:30 17:45

TULEVASED SÜNDMUSED

SEPTEMBER

27. september - MIO KIHNU, MIO IÄL
ÕPITUBA "NOORTE OSALUSE
TEEJUHT"
Sadama öömajas kell 13
27. september - LÕIKUSPIDU
rahvamajas kell 19
29. september - TÖÖRIISTADE
TERITAMISE TÖÖTUBA
muuseumis kell 13

OKTOOBER

2. oktoober - ÜLÄLJÖSTMINÕ
muuseumis kell 10
4. oktoober - MIO KIHNU, MIO IÄL
ÕPITUBA "NOORTE OSALUSE
TEEJUHT"
Sadama öömajas kell 13
11. oktoober - MIO KIHNU, MIO IÄL
"NOORTE OMAVAHELISED
ARUTELUD" rahvamajas kell 11
- 23.-25. oktoober - NOORTE
PÄRIMUSLAAGER Metsamaal

NOVEMBER

2. november - HINGEDEPÄEV

NB!!! Kavas võib tulla muudatusi!
Kõige värskem infot saab -
www.visitkihnu.ee.

Septembrikuu sünnipäevalapsed

1. september
Aili Tuhkanen 84 (Uusmaja)
3. september
Eevi Türk 85 (Lähiste)
Elga Leas 78 (Läänemetsa)
4. september
Helle Lumi 50 (Toomingu)
10. september
Salme Valm 91 (Lüva)
11. september
Paul Sepp 83 (Allika)
Endel Meras 80 (Põlde)
14. september
Aivar Sutt 65 (Kallaku)
15. september
Evi Lepa 50 (Ojase)
19. september
Ellen Uzikova 79 (Mardi)
29. september
Leili Täll 74 (Põldeotsa)

Oktoobrikuu sünnipäevalapsed

5. oktoober
Aime Kott 60 (Vanaroo)
8. oktoober
Aime Köster 88 (Tõnni)
9. oktoober
Leida Mätas 79 (Paju)
16. oktoober
Ella Leas 88 (Lohu)
18. oktoober
Velli Köster 78 (Rahu)
24. oktoober
Riina Lilles 50 (Reinu)
Mihkel Vesik 92 (Nõlvaku)
25. oktoober
Liina Vassiljev 50 (Maidla)
26. oktoober
Helju Kott 83 (Malle)
28. oktoober
Evald Merimaa 80 (Männiku)
31. oktoober
Lehti Vahkel 85 (Kaja)
Helmi Vassiljev 81 (Maruse)

Lahkunud

LEILI SUTT

30.10.1932 - 2.09.2025

KOP

KOHALIKU
OMALGATUSE
PROGRAMM

SÜGISVOOR ON AVATUD!

TAOTLUSI SAAB ESITADA KUNI

1.10.25 KELLA 16.30

ROHKEM INFOT JA JUHISED
ARENDUSKESKUS.EU/KOP

PÄRNUMAA
OMAVALLITSUSTE LIIT

PÄRNUMAA
ARENDUSKESKUS

